

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, 14 września 2010 r.

VI kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSPA-140 -90(4)/10

Pan
Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Przekazuję przyjęte przez **Radę Ministrów stanowisko** wobec senackiego projektu ustawy:

- **o zmianie ustawy – Kodeks karny**
(druk nr 3207).

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Sprawiedliwości do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

(-) Donald Tusk

Stanowisko Rządu

do senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny

(druk Sejmu RP nr 3207)

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, (druk Sejmu RP nr 3207) zawiera propozycję nowelizacji przepisu art. 42 § 2 Kodeksu karnego.

Przepis art. 42 § 2 k.k., określa obowiązek sądu orzeczenia zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych lub pojazdów mechanicznych określonego rodzaju, jeżeli sprawca w czasie popełnienia przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji był w stanie nietrzeźwości, pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia określonego w art. 173, 174 lub 177 k.k.

Projektodawcy zakładają nowelizację przepisu art. 42 § 2 k.k. poprzez wyeliminowanie zwrotu „mechanicznych” w obu członach alternatywy zawartej w treści przepisu.

Proponowana nowelizacja jest zasadna i wynika bezpośrednio z orzeczenia sygnalizacyjnego Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 maja 2009 r. (sygn. akt S. 2/09). W powołanym postanowieniu Trybunał Konstytucyjny wskazał na ukształtowaną praktykę orzeczniczą w zakresie art. 42 § 1 i 2 k.k., zgodnie z którą wobec nietrzeźwych rowerzystów (sprawców przestępstwa z art. 178a § 2 k.k.) orzeka się obok kary dwie sankcje dodatkowe: obligatoryjny zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych oraz formalnie fakultatywny, lecz w rzeczywistości zawsze orzekany, zakaz prowadzenia roweru. To, że zakaz prowadzenia roweru orzekany jest *de facto* obligatoryjnie wynika z ukształtowanego

w orzecznictwie poglądu, zgodnie z którym środek karny w postaci zakazu prowadzenia przez skazanego pojazdu powinien przede wszystkim dotyczyć tego pojazdu, przy użyciu którego popełnił on przestępstwo. W ocenie Trybunału tego rodzaju praktyka orzecznicza mająca swoje bezpośrednie zakorzenienie w treści art. 42 k.k. prowadzi do naruszenia konstytucyjnej zasady równości, bowiem sprawcy przestępstw z art. 178a § 2 k.k. znajdują się w gorszej sytuacji prawnej niż sprawcy przestępstwa z art. 178a § 1 k.k., pomimo, iż występki z art. 178a § 1 k.k. cechuje większa społeczna szkodliwość niż występki z art. 178a § 2 k.k.

Proponowana nowelizacja przepisu art. 42 § 2 k.k. w sposób prawidłowy realizuje zapatrywania Trybunału Konstytucyjnego wyrażone w powołanym orzeczeniu sygnalizacyjnym. Skreślenie zwrotu: „mechanicznych” w dyspozycji normy art. 42 § 2 k.k. pozwoli na dostosowanie punitywności środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów do społecznej szkodliwości konkretnych zachowań, przy jednoczesnym zachowaniu zasady równego traktowania wszystkich podmiotów odpowiedzialności karnej odznaczających się tą samą cechą prawnie relewantną. Zgodnie bowiem z proponowanym brzmieniem art. 42 § 2 k.k. sąd będzie miał obowiązek orzec wobec sprawcy przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, który *in tempore criminis* znajdował się w stanie nietrzeźwości, pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia określonego w art. 173, 174 lub 177 k.k., środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów albo pojazdów określonego rodzaju. Tak więc w najbardziej drastycznych wypadkach sąd będzie miał możliwość orzeczenia zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów, a więc zarówno mechanicznych, jak i innych niż mechaniczne, w pozostałych zaś przypadkach będzie miał możliwość zawężenia zakresu zastosowania zakazu prowadzenia pojazdów poprzez wskazanie jakiego rodzaju pojazdy wchodziły w zakres środka karnego. Sądy będą mogły zatem już na podstawie projektowanego art. 42 § 2 k.k. orzekać wobec sprawców przestępstw z art. 178a § 2 k.k. środek karny w postaci zakazu prowadzenia rowerów, zaś w odniesieniu do czynów o szczególnie wysokim stopniu społecznej

szkodliwości będzie istniała możliwość orzeczenia uniwersalnego zakazu prowadzenia pojazdów.

W toku dalszych prac parlamentarnych należy rozważyć ponadto modyfikację przepisu art. 42 § 3 Kodeksu karnego, poprzez wyeliminowanie zwrotu „mechanicznych” z treści tego przepisu. Należy bowiem zauważyć, że choć w wypadku zastosowania tego przepisu nie dojdzie wprawdzie do zróżnicowania sytuacji prawnej sprawców przestępstw z art. 178a § 1 k.k. (ew. art. 178a § 4 k.k.) oraz z art. 178a § 2 k.k. przez nieuprawnione, w kontekście zasady równości, stosowanie surowszych środków karnych wobec nietrzeźwych kierowców pojazdów mechanicznych, jednak taka nierówność może zaistnieć w stosunku do sprawców przestępstw z art. 173 § 3, art. 177 § 2 oraz art. 355 §2 k.k., będących w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego lub zbiegłych z miejsca zdarzenia. Ze względu na okoliczność, iż art. 42 § 3 k.k. przewiduje obligatoryjne orzekanie zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na zawsze, wobec sprawców wskazanych wyżej przestępstw może dochodzić do surowszego traktowania tych z nich, którzy popełnili przestępstwo kierując pojazdem niemechanicznym, przy czym środki karne będą w tych wypadkach orzekane w oparciu o obligatoryjną (art. 42 § 3 k.k.), jak i fakultatywną (art. 42 § 1 k.k.) podstawę orzeczenia środka karnego. Stąd też w toku dalszych prac nad projektem należy rozważyć potrzebę równoczesnej modyfikacji przepisu art. 42 § 3 k.k., uwzględniając wszak okoliczność, że wprowadzenie takiej modyfikacji doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu punitowności art. 42 § 3 k.k., a tym samym może również doprowadzić do niepożądanych kryminalnopolitycznie następstw, w postaci nazbyt częstego sięgania przez sądy do wyjątkowej, w założeniu ustawodawcy, możliwości odstąpienia od orzeczenia zakazu prowadzenia pojazdów na zawsze na podstawie powołanego przepisu.

Należy podzielić jednocześnie pogląd zawarty w uzasadnieniu projektu, zgodnie z którym nowelizacja art. 42 § 2 k.k. nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa.